

mortali actuali, sed etiam aliqua supernaturalis dispositio, quæ saltem sit vera attritio supernaturalis: quia obex impediens effectum Sacramenti, nempe gratiam, est non solum peccatum mortale actuale, sed etiam habituale non detestatum. num. 44. 45. Ut sacramenta conferant augmentum gratiæ requiritur, quod in statu gratiæ recipiantur. Peccatum autem veniale actuale, vel actualis distractio, gratiæ augmentum non impediunt. n. 46.

6. *Character est signum spirituale, & indelebile in anima impressum.* Tria sacramenta imprimunt characterem: Baptismus, Confirmatio, & Ordo; non autem cætera. *Tract. 1. cap. 6. num. 2. 3.* Character non recipitur immediate in ipsa animæ essentia, nec in voluntate, sed in intellectu. nu. 79. Minister Sacramenti est causa gratiæ, quæ per Sacramentum confertur, non quidem principalis, sed instrumentalis. cap. 7. n. 1. "Solutus homo viator ex vi præsentis institutionis potest esse minister ordinarius Sacramentorum novæ legis. *Tract. 22. Disp. 7. n. 1.* Beati possunt sine nova Ordinis collatione ministrare Sacramenta. Unde si aliquis illorum resurgens ea ministraret, diceretur minister ordinarius quoad potestatem, extraordinarius præcise quoad statum. num. 3. Si Sacerdos beatus abolveret poenitentem a peccatis, esset vere absolutor, & non teneretur eadem peccata amplius confiteri viatori Sacerdoti. nu. 5. Angeli ex extraordinaria Dei commissione possunt esse ministri sacramentorum; ea autem sacramenta ab Angelo confecta ejusdem essent rationis cum nostris. num. 10. n. 11.

7. Ut verum conficiatur sacramentum, requiritur intentio ministri, qua non solum intendat proferre legitimam formam supra debitam materiam, sed etiam conficere sacramentum, quod Christus instituit, vel facere quod alii Ecclesiæ Ministri faciunt, vel quod facit Ecclesia. *Tract. 1. cap. 7. nu. 26.* Intentio ministri potest esse, vel actualis formalis, qua

actualiter, & formaliter facere vult quod facit Christus, & Ecclesia; vel quod alii ministri facere solent: vel actualis virtualis, quæ quoad valorem Sacramenti duobus modis contingit. 1. Cum intentio actualis formalis non est interrupta per actum contrarium, sed remanet non quidem in se formaliter, sed virtualiter in actibus subsequentibus non interruptis, quos dirigit, sicut intentio finis manet virtualiter in electione mediæ. 2. Si interrumpatur per alios actus, v. g. somnum, oblivionem, vel distractionem ad alia, repetitur tamen saltem in communi, & in consilio, & ab ea sic repetita imperantur aliqui actus: Vel potest esse habitualis, & est quæ aliquando fuit actualis, nullo tamen ex prædictis modis remanet, nec saltem in communi, & in consilio repetitur; unde & in dormiente, & in nihil cogitante de re esse potest. num. 38. 39. 40. 41.

8. Ad valorem Sacramenti non est necessaria intentio actualis formalis, nec sufficit habitualis, sed requiritur saltem virtualis. *Tract. 1. cap. 7. nu. 42.* Sacramentum valide confici nequit per verba a Ministro in ebrietate, somno, aut amentia prolata. n. 47. Sacramentum valide confici potest sub conditione de præterito, vel de præsentibus; sed si id fiat absque rationabili causa, erit peccatum mortale. num. 54. 56. Sacramentum sub conditione de futuro valide confici nequit. nu. 58. Ad valorem Sacramenti non est necessaria probitas in Ministro; quare si cætera adsint, etiam ab hæretico valide confici potest. nu. 66. Ut minister valide, & licite Sacramenta ministraret. 1. Requiritur potestas Ordinis, nec non & potestas jurisdictionis ubi necessaria est. 2. Usus materiæ, & formæ debite. 3. Observatio cæremoniarum præceptorum. 4. Quod non ministrat sacramenta publico peccatori, sive publice sive occulte petenti, vel peccatori occulto occulte petenti, dummodo id non sciat ex sola Confessione. nu. 69. 70. 71. 72. 73. Ministrans sacramenta excommunicatis, denun-

denunciatis, & manifestis Clerici percuissoribus peccat mortaliter, & incurrit excommunicationem, & interdictum ab ingressu Ecclesiæ. nu. 74.

9. Qui in uno loco publicus peccator est, si alibi probus censetur, ibi comparatur occultus; immo si ibi probe vivit, censendus est emendatus. *Tract. 22. Disp. 7. nu. 96.* Propter metum mortis, vel gravis damni potest Minister præbere sacramenta publico peccatori occulte petenti; immo & publice petenti premissa publica protestatione de metu incusso. Sed si peccator sive publicus, sive occultus petat, & metum incuriat in odium Dei, & contemptum Sacramenti, etiam imminente morte non licet, sive publice, sive occulte ei sacramenta præbere. nu. 97. Non licet Sacramenta ministrare illi qui de crimine suspectus est; ad hoc ut de eo se purget, & maxime Eucharistiam. nu. 100. Ob gravem metum, vel aliam quamcumque causam non licet Sacramentorum administrationem simulare. Vide prop. 29. ab Innoc. XI. damnatam. *Tract. 1. cap. 7. nu. 75.* Sacramenta, quæ exigunt in Ministro consecrationem, semper, & per se ministrantur ex officio; & talia sunt, (exceptis Baptismo, & Matrimonio,) omnia alia sacramenta. Minister consecratus potest Baptismum dupliciter conferre, scilicet solemniter, & ex officio; & non solemniter, nec ex officio, ut in casu necessitatis. *Tract. 22. Disp. 7. num. 60.* Minister consecratus solemniter, aut ex officio conficiens, seu ministrans in peccato mortali mortaliter peccat: si vero non sit consecratus, aut non solemniter, & ex officio ministrat in peccato mortali, non peccat mortaliter. n. 61. 65.

10. Sacerdos privatim in extrema necessitate baptizans eo modo quo laicus possit baptizare, etiam si sit in peccato mortali, non peccat mortaliter. *Tract. 1. cap. 7. nu. 87.* Sacerdos absolvens cum conscientia peccati mortalis, etiam si hoc faciat in casu extremæ necessitatis, per se loquendo mortaliter peccat; quia semper

ex officio, & ex vi consecrationis absolvit. Excusabitur tamen ab hoc novo peccato, si in tali necessitate, & brevi morala, contritionis actum elicere non valeat, si elicere conatus sit. num. 92. 93. Probabile est, contrahentes Matrimonium in peccato mortali solum peccare mortaliter, ut suscipiunt sacramentum, non vero ut Ministri sunt; quia ad hoc ministerium non datur consecratio. nu. 97. Communior sententia est, ministrantem in peccato mortali Eucharistiam, & Episcopum in peccato mortali conficientem Crisma Confirmationis, & oleum extremæ unctionis, peccare mortaliter, licet sacramentum non conficiant. num. 98. 99. Subdiaconus, & Diaconus solemniter ad Altare ministrans in peccato mortali, mortaliter non peccat; etiam si id frequenter faciant, dummodo absque scandalo, & contemptu. nu. 104. 105. Non peccat mortaliter Sacerdos cum peccato mortali Eucharistiam processionaliter deferens, sacramentalia exticens, vel Matrimonio assistens. nu. 106.

11. Qui nunquam ratione usi sunt, valide suscipiunt sacramenta quorum capaces sunt, Baptismi videlicet, & Confirmationis. Parvulus olim datur Eucharistia, sed propter inconscientiam, eis Ecclesia hoc denegat Sacramentum. Ordinem valide quidem suscipiunt usu rationis expertes, sed confertis graviter peccaret. Extremæ unctionis solum capaces sunt, qui potuerunt peccare. Matrimonii, & Poenitentia solum rationis compotes sunt capaces. *Tract. 1. cap. 8. num. 1. 2.* Adultus rationis compo ad valorem sacramenti, (Eucharistia excepta,) debet habere consentium formalem, aut virtualemente seu interpretativum suscipiendi sacramentum; nec sufficit, quod mere negative se habeat. num. 3. 7. Peccat mortaliter adultus, qui sine intentione, & positivo consensu, ac proinde invalide suscipit Sacramentum. *Tract. 23. Disp. 8. nu. 13.* Adultus qui aliquando habuit intentionem, sive consentium positivum suscipiendi aliquod Sacramentum, & nunquam illud pro-

postum retractavit, potest etiam dormiens, & amens factus illud suscipere, si ei conferatur, nu. 14. Simpliciter invitus sive coacti non suscipiunt valide sacramenta, bene vero invitus secundum quid, ex metu etiam ab extrinseco illato, excepto Matrimonii Sacramento. nu. 15.

12. In adultis in recipiendam per Sacramentum primam gratiam non sufficit ex parte suscipientis intentio recipiendi Sacramento, sed insuper requiritur aliqua dispositio actualis, saltem per actum Fidei, & attritionis. *Tract.* 22. *Disp.* 8. num. 16. Ad recipiendam vero per Sacramentum secundam gratiam, seu augmentum gratiæ sufficit status gratiæ. num. 19. Indigni Ministri alii dicuntur tolerati, alii vitandi. Post Concilium Constantiense solummodo vitandi sunt excommunicati nominatim denunciati, & manifesti Clericorum percussores, quorum delictum nulla possit tergiversatione celari. Ad hoc genus reducuntur degradati, suspensi, interdicti, & irregulares publice, & nominatim denunciati. Reliqui vero omnes qui sunt in peccato mortali, sive sint excommunicati, sive suspensi, interdicti, aut irregulares, sive non; etiam si sint publici fornicarii, aut concubinari, sunt ministri indigni, sed tolerati. *Tract.* 1. cap. 8. num. 11. &c. "Nemo presumendus est indignus minister, nisi constet; immo licet quis certus sit, ministrum paulo ante mortaliter peccasse, nisi constet eum perseverare in peccato, presumendus est emendatus per confessionem, vel per contritionem. *Tract.* 22. *disp.* 8. n. 26.

13. A ministro invalide Sacramentum ministrato nemo sacramentum petere potest. *Tract.* 1. cap. 8. num. 15. A ministro indigno non tolerato, seu excommunicato vitando, præcisâ extrema, aut gravissima necessitate, Sacramenta petere grave peccatum est: In tali autem necessitate constitutus licite a non tolerato petere potest, & ille licite ministrabit; immo & ministrare teneatur: & hoc non solum de

Baptismo, & Pœnitentia, sed etiam de aliis Sacramentis. *Tract.* 22. *Disp.* 8. n. 32. 34. Ab excommunicato tolerato, præcisè ut tali, (potest enim esse in gratia,) petere, & recipere Sacramenta nullum est peccatum, neque veniale, licet fiat ob solam perentis utilitatem, aut convenientiam non multum differendi susceptionem Sacramenti; quod si æque bene ab alio non excommunicato recipere possit, peccabit, saltem venialiter. nu. 36. & *tract.* 1. cap. 8. nu. 29. 30. A ministro existente in peccato mortali, sive sit proprius Parochus, sive non; sive paratus sit ministrare, sive non, licet petere, & recipere Sacramenta ex justa, & rationabili causa, ut ad vincendam gravem tentationem, ad lucrandum jubileum, ad sedandos conscientie scrupulos; quando non adest, aut non ita commode haberi potest alius minister, a quo æque bene, & utiliter accipere possis; Si autem adest alius a quo æque bene, utiliter, & absque incommodo recipere valeas, tunc petere, & recipere ab existente in peccato mortali, est peccatum mortale contra charitatem; at probabile etiam est committi tantum peccatum veniale, nisi ex aliqua alia circumstantia adjuncta fiat mortale. Non debet autem præsumi ministrum esse in peccato, licet paulo ante peccaverit, nisi certo constet perseverare in peccato. n. 35. De Fide est dari sacramentalia, quæ sunt quædam caeremoniæ, & ritus sacri ordinati proxime vel remote ad Sacramenta, & pertinentes ad cultum Catholicæ Religionis. *Tract.* 22. *Disp.* 10. num. 3.

CAPUT II.

De Baptismo.

14. **T**RIPLEX est Baptismus: *fluminis, fluminis, & sanguinis.* Baptismus sanguinis est ipsum martyrium, ad quod si quis ante Baptismum aquæ rapiatur, ejus vices supplet. Baptismus fluminis est Baptismus in voto cum pœnitentia, & contritione, seu dilectione Dei, in qua includitur. Solus autem Baptismus aquæ est Sacramentum. *Tract.* 1. cap. 8. num. 1. 2. 3. *Baptismus est exterior corporis ablutio facta sub præscripta forma verborum.* num. 6. Sacramentum Baptismi fuit a Christo institutum quando a Joanne baptizatus est in Jordane. num. 18. 33. Sola aqua naturalis apta ad abluendum, est materia sufficiens remota ad validitatem Baptismi: secus saliva, lachrymæ, sudor, & similia, sicut neque aqua ardens, rosacea, &c. nec sal, grando, nix, glacies, nisi prius in aquam per liquefactionem resolvantur. cap. 2. nu. 1. 3. Aqua impura aut mixta, si plus habeat de alterius substantia, quam de aqua, nequit in ea fieri Baptismus. Aqua impura, aut dubia absque gravi necessitate uti, est peccatum mortale sacrilegii. In gravi tamen necessitate, si materia certa haberi non potest, urgente periculo mortis, licebit in aqua dubia sub conditione baptizare. Extra casum necessitatis, uti alia aqua quam fontis baptismalis est grave peccatum. Si post factum dubitetur de veritate aquæ, rebaptizetur sub conditione. n. 9. &c.

15. Ablutio est materia proxima Sacramenti Baptismi, & consistit in applicatione, & contactu successivo aquæ ad corpus baptizati, facto per Baptismi Ministrum. *Tract.* 2. cap. 2. nu. 15. 16. Valide est Baptismus sive fiat per aspersiorem, sive per immersionem. nu. 17. Si quis projiciat puerum in puteum cum animo baptizandi, & suffocandi, validus est Baptismus dummodo immersio, & forma simul abolvantur antequam intans moriatur; erit tamen grave pecca-

tum: hoc autem facere non licet, etiam si nulla alia habeatur aqua, nec alius baptizandi modus. nu. 25. Baptismus per trinam immersionem si forma abolvatur ante secundam, vel tertiam, tunc completur Baptismus. num. 34. 35. Caput, si fieri potest, est in Baptismo abluendum: si caput ablu nequeat, & necessitas urgeat, fiat ablutio in alia corporis parte, & transacta necessitate, si supervivat, iteretur Baptismus sub conditione ad cautelam, & maxime si ablutio facta fuit in digito, vel alia minima parte. num. 38. &c. Tanta aquæ quantitas est necessaria, quæ successivo motu tangat corpus, illi que abluat. num. 44.

16. Forma Baptismi est: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* *Tract.* 2. cap. 3. Pro-nomen Ego non est de substantia forme, nec ejus omisio, secluso contemptu, excedit culpam venialem. Ad valorem Baptismi non requiritur expressio personæ ministri, sed requiritur, & sufficit expressio personæ quæ baptizatur, & actus exerciti ab ipso ministro profertente formam, sive dicatur *baptizo te; sive baptizaris; sive baptizatur, aut baptizetur* N. Si latinus utatur forma Grecorum, verum conficit Sacramentum; sed mortaliter peccat. nu. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Si unus tantum baptizandus sit, & minister ob ignorantiam, vel ad honorem dicat: *Ego vos baptizo*; volens tamen significare illam particularem personam, verum conficit sacramentum. nu. 7. Expressio unitatis Divinæ essentia, & SS. Trinitatis personarum per ea verba: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: Est de necessitate Baptismi. nu. 14. 27. Omisio particulæ *Amen* est peccatum veniale. nu. 40. Licet curandum sit, ut cum ablu-tione simul forma profertur, sufficit tamen ad valorem Baptismi, quod materia, & forma sint simul moraliter, ita quod inter formam & ablu-tionem, sive una, sive altera præcedat, nulla mora interfit. nu. 44.

17. In casu necessitatis quilibet sive Sacerdos, sive laicus, sive vir, sive femina,

mina, sive baptizatus, sive non baptizatus valide, & licite baptizare potest: extra casum necessitatis valide quidem, si materia, forma, & intentio debita apponatur; sed non licite. *Tract. 2. cap. 4. num. 1.* In casu necessitatis non debet mulier baptizare praesente viro, nec laicus praesente Clerico, nec Clericus praesente Sacerdote; si autem baptizent, probabilius est, non nisi venialiter peccare; mortaliter tamen peccaret laicus praesente Sacerdote baptizans. *nu. 6. &c.* Probabile est posse laicum in casu necessitatis praeseri Sacerdoti excommunicato. *nu. 15.* Non Sacerdos aut Diaconus si solemniter, sine commissione Baptismum ministrant in casu etiam necessitatis, mortaliter peccant, & irregularitatem incurunt. Vix a mortali excusari potest, qui in casu necessitatis ad baptizandum vocat infidelem relicto fidei. *nu. 20. 21.* Peccat mortaliter, qui praesente Parocho, etiam in extrema necessitate baptizat. *n. 22.*

18. Unius Baptismi plures ministri esse possunt quoad valorem, si absolute, & inter se independentes simul abluant, formam proferant, eamque absolvant in eodem puncto: hoc tamen esset grave peccatum. At si intendant baptizare tantam causae partiales, nihil efficiunt. *Tract. 2. cap. 4. n. 23. 28.* Minister Baptismi ex officio est solus proprius Sacerdos. *nu. 33. 35.* Ex commissione proprii Sacerdotis seu Parochi, in defectu alterius Sacerdotis, etiam Diaconus solemniter baptizare potest. Graviter peccant, qui prolem suam, absque proprii Parochi licentia expressa, vel rationabiliter praesumpta alieno Parocho baptizandam offerunt. Similiter, Parochus, sive alius, qui infantem alterius Parochiae solemniter baptizat; nullam tamen excommunicationem incurrit, vel censuram. Extra casum necessitatis sine solemnitate, & consuetis ritibus baptizare est grave peccatum. *num. 36. &c.* Aliis Clericis, Diacono inferioribus, nullatenus solemniter Baptismus committi potest, nisi a summo Pontifice. *n. 45.*

19. Parvulis seu rationis usu carentibus, extra casum Martyrii, Baptismus in re susceptus est necessarius necessitate medi. Adultis vero, ratione utentibus; vel in re, vel saltem in voto cum contritione in casu extremae necessitatis, deficiente Baptismo in re. *Tract. 2. cap. 5. num. 1. 4. 5.* Est etiam necessarius ex praeepto divino. *nu. 6.* Tenentur parentes sub gravi non diu extra casum necessitatis differre Baptismum proli, & peccarent mortaliter, si absque gravi causa ad 15. vel 20. dies differrent. *num. 11. 12.* Adulti, cum in Fide sufficienter instructi sunt, tenentur ex praeepto divino Baptismum suscipere cum primum, moraliter loquendo, commode possunt. *n. 13.* Effectus principales Baptismi sunt: remissio peccati Originalis: omnium peccatorum, quae pro peccatis debentur condonatio; Gratiae largitio; Characteris impressio; & subicere baptismatum Ecclesiae. *nu. 20. &c.* Omnis, & solus homo vivens nondum baptizatus, tam parvulus, quam adultus, dummodo in se abluat possit esse capax Baptismi. *cap. 6. nu. 1.*

20. Filiis infidelium ratione pollentibus, & volentibus potest, & debet ministrari Baptismus, etiam invitus parentibus. *Tract. 2. cap. 6. num. 8.* Baptismus collatus filiis infidelium, ante usum rationis invitus parentibus validus est, & firmus, sed illicitus: in tali autem casu segregandi sunt a parentibus, adveniente usui rationis ob periculum perversionis. *num. 10. 14.* Infantibus eorum, qui Fidem in Baptismo susceptam deseruerunt, Catholice ministrari potest, & debet persona baptizata non sit, & debet persona etiam invitus parentibus, si ab ipsis separari possint. *num. 15. 16.* Consentiente quolibet ex parentibus infidelibus potes prolem baptizare, dummodo possit christiane educari, & a consorcio reluctantis segregari. *num. 17.* Infantes infidelium non baptizatorum, utroque parente invito, baptizare non licet, quandiu fuerint sub eorum cura; aut potestate, vel periculum sit ne ad illam redeant. *num. 20.* Si vero extra paren-

parentum; vel tutorum infidelium curam sint, nec in eorum consorcium reddiri sint, possunt sine eorum consensu licite baptizari. Si infans certo moraliter brevi moriturus sit, potest, & debet etiam invitus parentibus, saltem secreto baptizari. Idem dicendum de perpetuo amentibus. *n. 32. 33. 37.*

21. In parvulis, & in perpetuo amentibus absque ullo rationis intervallo, nulla ad Baptismum dispositio requiritur, per Christum enim, & Ecclesiam suppletur eorum intentio, & voluntas. *Tract. 2. cap. 6. nu. 39.* In adultis requiritur intentio libera suscipiendi Baptismum, seu adus voluntatis nunquam retradatus; nec obest quod quis per metum gravem Baptismum suscipiat, dummodo consentiat. Validus etiam est Baptismus collatus dormienti, aut amenti, qui ante amentiam sine somnum Baptismum petierat; immo & licitus, si necessitas adit, & non consistit, in virtuali complacentia peccati mortalis obdormisse, aut in amentiam incidisse. *num. 40. &c.* Ad Baptismum licite, & cum fructu gratiae suscipiendum requiritur in adulto Fides, & attritio; ideo saltem sufficienter instrui debet. *num. 47. 49.* Discere autem debet baptizandus non solum praecipua Decalogi, sed & Orationem Dominicam, & Fidei articulos saltem crasulo modo, & illos explicite credere. In mortis vero articulo sufficit si noverit Mytheria Trinitatis, Incarnationis, Passionis & Resurrectionis, & haec explicite credat. *n. 50.*

22. Baptismus sub conditione iterandus est, quando adest rationabile dubium, quod persona baptizata non sit, aut non valide baptizata, dicendo: *si non es baptizatus, ego te baptizo &c.* Et primo sub conditione rebaptizandi sunt, qui cum forma aut materia, aut intentione dubia baptizati sunt. Secundo infantes expositi sine ullo testimonio indicante esse baptizatos. Tertio baptizati ab obstetricibus sagis, & maleficis, seu ab ignorantibus qualiter Baptismus rite ministraretur. Etiam si expositi habeant schedulam asserentem esse baptizatos, plu-

res Auctores tenent esse rebaptizandos sub conditione, propter periculum nullitatis; & talis est praxis plurimum Hospitalium. *Tract. 2. cap. 6. num. 55. 56. 57. 58. 59. 64.* Si Baptismus solemniter collatus inveniatur postea invalidus, iterum cum eisdem sollempnibus caeremoniis repetendus est. *cap. 7. n. 21.*

23. In solemniter Baptismo praeter baptizantem requiritur patruus, qui baptizandum leyet de sacro fonte, & in sui tutelam, fidemque recipiat, doctrina, & bonis moribus instruendum. *Tract. 2. cap. 7. num. 22.* Tenetur absolute patruus baptizatum in Fide, & doctrina Christiana instruire, nisi prudenter credat a parentibus, tutoribus, magistris, vel dominis instruendum. *num. 26. 27.* Nequit valide esse patruus nisi rationis compos, & baptizatus. *nu. 28. 30.* Debet puerum tenere dum aqua est infunditur; vel si per immersionem baptizetur, eum immediate de sacro fonte levare: & semper requiritur, quod intendat patrini munus exercere. *num. 34.* Ex Tridentino unus tantum, sive vir, sive mulier, & ad summum unus, & una patrini esse possunt, inter quos, & baptizatum ipsum, & baptizantem, & patrem, ac matrem baptizati tantum, spiritualis cognatio contrahitur. Si nullus patruus sit designatus, & plures successively infantem tetigerunt, solum qui primus, vel qui primus, pro patrino, & matrina habendi sunt. *num. 43.* A patrini munere arcentur haeretici, Abbaes, & Monachi; (Monachorum autem nomine non veniunt Mendicantes), publici paenitentes, moribus infames, parentes respectu propriae proli: & hi omnes illicite quidem suscipiunt, valide tamen. Possunt quoque conjuges simul alienae sobolis esse patrini. *num. 46. &c.*

CAPUT III

De confirmatione.

24. **C**onfirmatio est sacramentum, quo baptizatus inungitur in fronte unctioe Chriftimatis facta, in modum Crucis per manum legitimi Ministri, sub prescripta forma verborum. Tract. 3. cap. 1. num. 6. In ultima cœna, ut tradit S. Fabianus Papa Chriftus docuit Apostolos materiam, & formam hujus Sacramenti. num. 11. Materia remota hujus Sacramenti est Chriftina ex oleo olivarum, & balsamo confectum, quæ sunt partes essentielles, ita ut sine utroque, Sacramentum sit nullum. cap. 2. num. 1. 7. Debet Chriftina ab Episcopo esse benedictum, ut sit materia apta Confirmationis; nec potest simplex Sacerdos, etiam ex commissione Summi Pontificis Chriftina benedicere. num. 13. 18. Confirmationis administratio cum Chriftinate novo illius anni, non est de essentia Sacramenti, sed de præcepto; & graviter peccaret Episcopus utens in Confirmationis Sacramento Chriftinate veteri. num. 18. 21. Materia proxima Confirmationis est unctio Chriftimatis in fronte ejus, qui confirmatur per manum Episcopi in forma Crucis facta. Forma hæc est: *Signo te signo Crucis, & confirmo te Chriftinate salutis. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* n. 22. 30.

25. Effectus Confirmationis sunt tres: Character: gratia, & cognitio spiritalis. Tract. 3. cap. 3. num. 1. Valide confirmantur omnes, & soli baptizati nondum confirmati. num. 9. In his qui nunquam rationis utrum habuerunt, sive parvuli, sive adulti sint, nulla alia dispositio requiritur, quam quod sint baptizati, & nondum confirmati. Quoad adultos rationis compotes baptizatos, & nondum confirmatos, ad characterem recipiendum sufficit voluntas recipiendi hoc Sacramentum. Sed ad gratiam per hoc Sacramentum recipendam, status gratiæ requiritur; cum per se loquendo sit Sacramentum vivorum. Hinc tempore per se ac regulariter lo-

quendo minus expedit confirmare infantes ante usum rationis; sed de hoc nullo extat præceptum, nu. 11. 26. 27. Qui cum obice peccati hoc Sacramentum recepit, ablato obice, gratiam Sacramenti consequitur, n. 28.

26. Solus Episcopus hujus Sacramenti est ordinarius Minister, & debet esse consecratus. Episcopus consecratus nondum confirmatus, immo etiam excommunicatus, hæreticus, aut etiam degradatus illicite quidem, sed valide hoc Sacramentum ministrat. Tract. 3. cap. 4. num. 1. 2. Potest simplex Sacerdos ex commissione Summi Pontificis hoc Sacramentum conferre. num. 7. Sicuti in Baptismo patrinus non est de necessitate Sacramenti, sed tantum de præcepto, ita & in Confirmatione. num. 45. Ad munus patrinus pertinet tenere, seu tangere eum, qui confirmatur; aliter nec cognitionem contrahet, nec erit verus patrinus. num. 46. Patrinus munus Monachi exercere non possunt, nisi confirmandus sit Religiosus. num. 48. Patrinus Confirmationis debet esse distinctus a patrinio Baptismi, nisi aliud necessitas exigat. num. 49. In Confirmatione unus tantum debet esse patrinus, sive vir, sive mulier. num. 50. Non tenetur sub gravi instruere confirmatum. nu. 51. Non datur præceptum divinum, neque Ecclesiasticum de suscipienda Confirmatione, sed tantum consilium. num. 52. Peccaret tamen mortaliter hoc Sacramentum ex contempta omittens. num. 57.

CAPUT IV.

De Eucharistia.

27. **D**E Fide est Eucharistiam esse Sacramentum novæ legis. Hujus definitio Metaphysica est: *Eucharistia est signum rei sacræ cibantis animam.* Est sacramentum permanens. Consistit essentialiter, adæquate in fontibus speciebus sumptis in recto, & con-

notantis corpus, & Sanguinem Chrifti in obliquo. Tract. 23. Disp. 2. nu. 89. Hujus Sacramenti distinctio numerica habetur ex physica discontinuatione specierum; unitas vero numerica ex eorum physica continuatione; unitas autem moralis ex morali conjunctione plurium specierum physice distinctarum. Tract. 4. cap. 2. num. 46. Eucharistia est necessaria ad salutem necessitate præcepti, tum Ecclesiastici, tum divini. cap. 3. num. 6. Est etiam necessaria necessitate mediæ, tam parvulis, quam adultis in voto saltem virtuali, & implicito ad primam justificationem obtinendam. Hoc autem votum implicite includitur in susceptione Baptismi, & in contritione. num. 16. 18. Eucharistia, vel in re, vel in voto est medium necessarium pro adultis ad diu conservandam vitam spirituales. n. 36.

28. Materia remota Sacramenti Eucharistiæ pro speciebus corporis est solus panis triticeus utualis, ex aqua naturali confectus, & igne tostus, sive azimus, sive fermentatus. Si in tritico sint permixta grana alterius speciei in majori, vel etiam in æquali quantitate, non erit talis panis materia apta. Tract. 4. cap. 4. num. 1. 2. 3. 8. 9. 16. ,, Pro perniciendo Sacrificio, quod aliis mutilum relinqui deberet, ob defectum panis, licitum est Latino consecrare in fermentato, & Græco consecrare in azimo; non autem pro communicando moribundo. Tract. 23. disp. 4. num. 23. Materia remota pro speciebus Sanguinis est solum verum vinum vitis, non vero agresta, nec acetum, nec aqua ex vino distillata, nec mustum igne densatum, nec liquor in uva inclusus, nec vinum in pane inhibitum. Vinum acidum quod nondum est acetum est materia sufficiens, sed illicita. Mustum recenter expressum est materia apta, & in casu necessitatis etiam licita. num. 34. 35. Vinum ex uvis passis aqua madefactis expressum, est materia apta, dummodo uvæ non fuerint nimis exficatæ. Vinum totaliter congelatum con-

secrari posse probabilis est, illicite tamen, & esset grave peccatum. num. 39.

29. Si una species sine altera consecratur, valida est consecratio; erit tamen grave peccatum. In duplici casu liceret calicis consecrationem omittere. Primo. Si post consecratam hostiam inveniretur in calice aqua pro vino posita, nec vinum omnino inveniri posset, vel non nisi cum periculo vitæ. Secundo. Si post consecrationem hostiæ immineret Sacerdoti evidens periculum mortis, nisi illico discederet, secluso tamen in utroque casu scandalo, vel nostræ Religionis contemptu; secus dicendum si quis comminetur Sacerdoti mortem, nisi unam speciem sine altera consecret; hoc enim esset Sacrificium ex intentione mutilum conficere. Nec Summus Pontifex dispensare potest, ut ex intentione una species sine altera consecratur. Tract. 4. cap. 4. num. 36. 37. 38. 39. 40. 44. In vino consecrando aqua admiscenda est ex præcepto, quod utique obligat sub mortali. Debet esse aqua naturalis, & in tam modica quantitate, ut facile possit in vinum mutari. num. 51. 67. 68. Aqua apposita non convertitur in sanguinem Chrifti, nisi quantenus fuerit in vinum conversa. num. 79.

30. Ad valorem Sacramenti debet materia consecranda esse moraliter, & ad sensum præfens consecranti, & ex ejus intentione determinata. Tract. 4. cap. 4. num. 103. 121. Gutte vini ad intra Calicis adherentes a reliquo vinum separata non consecrantur, quia hæc vitæ esse debita celebrantis intentio. nu. 126. Dnas hostias habens, & unicam esse credens, ambas consecrat, quia intendit consecrare quod præ manibus habet. num. 128. Si in Pixide cum particulis consecratis casualiter miscetur una, vel plures non consecrate, quæ determinari nequeant, probabilis est posse in tali casu Sacerdotem habere intentionem consecrandi quicquid est in pixide non consecratum. Particularis in Pixide Sacerdote posita in altari, vel cor-

porali non consecrantur; bene vero quæ ab ipso, vel ab aliis de ejus consensu ibi positæ sunt, licet earum in actu consecrationis; non recordetur; dummodo sint super aram; nam si extra sint; & earum oblitus sit, minime censentur consecrate; quia non est præsumendum Sacerdotem indebite, & illicitè consecrare voluisse; vel saltem est res valde dubia. n. 125. 129.

31. Forma consecrationis Panis in his tantum quatuor verbis consistit. *Hoc est corpus meum.* Omnes in hoc conveniunt, quod illa verba: *Hic est calix sanguinis mei;* vel: *Hic est sanguis meus;* sunt de essentia forme consecrationis calicis. Tract. 4. cap. 5. nu. 1. 19. Quæ verba, quibus Ecclesia latina utitur in consecratione vini sunt de essentia forme, sive explicitè posita; sive implicitè in æquivalentibus, ut si diceretur: *Hic est sanguis meus,* qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Tract. 23. Disp. 9. num. 21. Tract. 4. cap. 5. nu. 25. 31. Primus, & præcipuus Sacramenti Eucharistiæ effectus est gratiæ Santificantis augmentum in illo instanti in quo verificatur, species Sacramentales stomachum attingisse; & hunc quidem effectum causat ex opere operato juxta tamen dispositionem subjecti. Si quis plures particulas sumat successivè, cum unica sit moralis manducatio, totum Sacramenti effectum recipit in trajectione primæ ad stomachum; si tamen in secundæ, vel tertie trajectione detur major dispositio; dabitur majus augmentum. Cap. 6. n. 247.

32. Probabilis est hoc Sacramentum non causare gratiam toto tempore, quo species sunt in stomacho, licet augeatur dispositio. Si quis dum primam particulam symplicè bonè erant in gratia, postea contritus secundam sumat; gratiæ effectum recipit ex opere operato, transacta autem sumptione, & præsentia corporis Christi, licet recedat fectio, gratiæ effectum non recipit. Si quis cum peccato mortali invincibiliter oblitus, absque ulla attritione supernaturali accedat ad

Eucharistiã, nec peccat propter ignorantiam, nec gratiam recipit ex defectu dispositionis. Tract. 4. cap. 6. num. 10. 13. 17. 19. Probabile est quod major gratia communicetur; communicanti sub utraque specie, quam sub una; cæteris paribus; ex parte dispositionis in fumento. num. 15. Alii effectus hujus Sacramenti sunt: Venialium remissio; præservatio a mortalibus; remissio peccata temporalis pro peccatis debite; dulcedo, & delectatio spiritualis; unio specialis cum Christo; adeptio gloriæ; diminutio fomitis; illuminatio interna; & salus corporalis. num. 22. &c. Ad primum Eucharistiæ effectum, qui est augmentum gratiæ, solus requiritur status gratiæ. Ut primam gratiam per accidens conferat, requiritur veritas, & supernaturalis attritio ad omnia se extendens. Ad remissionem venialium requiritur quod non adsit eorum complacentia, vel affectus. n. 45. 54. 56.

33. Sumptio Eucharistiæ triplex est: Spiritualis tantum, ut cum quis Fide viva, quæ per dilectionem operatur, illum cælestem panem voto suscipiens fructum ejus, & utilitatem sentit; Sacramentalis tantum, ut cum quis in statu peccati mortalis illum suscipit; spiritualis, & Sacramentalis simul, cum quis in statu gratiæ communicat. Tract. 4. cap. 7. num. 1. 2. 4. 5. Iis qui rationis usum habuerunt, & in amentiam inciderunt, Eucharistiã in mortis articulo ministrari potest, & debet, dummodo non conflet, vel presumi debeat, cum peccato mortali in amentiam incidisse; nec adsit periculum vomitus, aut alterius irreverentiæ; poteritque amentis, si de tali periculo dubitetur porrigi ad experimentum una vel alia particula non consecrata. Si adsit spes lucidi intervalli, tale tempus expectandum est, ut cum majore fructu communicet; Prædictis amentibus extra mortis articulum, nec potest, nec debet ministrari Eucharistiã. num. 9. 11. Semifatus, si sufficienter valeant distinguere hunc cælestem cibum a profano, poterit concedi tempore paschali, & in articulo mortis tantum. Similiter mutis, & furdis a nativitate. n. 121. 13.

34. Emerguntis, seu obfessis si non adsit irreverentiæ periculum concedenda est. Pueris post usum rationis ante 10. vel 12. annum Eucharistiã solum in articulo mortis ministrari debet: Communio autem paschalis ipsis ultra 12. annum deferri non debet. Tract. 4. cap. 7. nu. 14. 15. 16. 18. Conficis peccati mortalis quantumvis sibi contritus videatur, non debet accedere ad Eucharistiã sumendam nisi præmissa confessione Sacramentali: sic etiam dubitans se esse in peccato mortali; qui vero credit probabiliter se illud confectum fuisse, vel non confectum, vel illud non commisit, non teneat præmittere Confessionem. num. 28. 29. Si contingat post Confessionem legitime factam, recordari ante communionem alicujus peccati mortalis non Confessi, debet illius confessio præmitti. num. 30. Si gravis necessitas urgeat communicandi, & cõpia Confessarii desit, poterit quis contritus non præmissa confessione sacramentali celebrare, vel communionem suscipere. Copia Confessarii non censetur, si non adsit in eo loco, nec de facili advenire possit, vel non habeat jurisdictionem, vel prudenter timeatur revelaturum peccatum, vel inducturum ad malum, vel aliud grave damnum ex confessione secuturum. Gravis & urgens necessitas judicatur si ex omissione celebrationis, vel communionis sequatur gravis nota, vel infamia, aut aliud grave damnum; ut si celebrandum esset ad dandum Viaticum: si postquam quis accessit ad Altare ad celebrandum, vel ad locum communionis non possit absque infamia, vel scandalo recedere; si ex officio teneatur celebrare, quia parochus est, & non fit qui suppleri possit &c. teneatur autem in his casibus quam primum potest confiteri, id est saltem intra triduum. Tract. 23. Disp. 11. num. 21. 22.

35. Post pollutionem nocturnam, si nullo modo fuit culpabilis, nec reliquit

mentis perturbationem, indevolutionem, aut alium malum effectum, nullum peccatum est accedere ad communionem. Si venialiter culpabilis fuit; vel si fuit mortaliter culpabilis, sed per confessionem expiata, reliquit tamen malum effectum, debet sub veniali differi communio, nisi scandalum, vel alia justa causa aliud exigat. Tract. 4. cap. 7. num. 59. Post conjugalem copulam conventissimum est ea die a communione abstinere. Si debitum quis petiti voluntatis explendæ causa, cum hoc sit peccatum veniale, venialiter peccabit Eucharistiã sumendo, nisi juxta causa occurrat. num. 63. Minime eximitur conjugæ ab obligatione reddendi debitum, eo quia illo die communionem suscipere debeat. nu. 64.

36. Teneatur regulariter Eucharistiã sumpturus esse jejunus jejunio naturali, ita ut a media nocte præcedente communionem nihil omnino sumperit per modum cibi aut potus; etiam ad medicinam; & in hoc non datur materia parvitas. Tract. 4. cap. 7. num. 65. 66. Non violatur hoc naturale jejunium per trajectionem salivæ, sanguinis, aut humoris ex capite defluentis. Quinimo si quis ablundo os, vel jus degustando, aliquid per modum salivæ deglutiat, non impeditur a communione: sicuti neque si trajiciantur frustula cœnæ præcedentis inter dentes hærentia, maxime si non ex proposito fiat. num. 67. Similiter non impedit trajectio involuntaria, & casualis per respirationem pulveris, muscæ, fumi tabaci &c. nu. 68. 71. Tabacum dentibus terere, si nihil de succo in stomachum trajiciatur, non impedit communionem num. 72. Sola manducatio cibi, vel bibitione potus violatur jejunium naturale: ut docent Dionysius, Reinfest. Felix Potestas & plures alii: ideoque in horum sententia negligenter frustulum ligni, lapillum, monetam, vel aliquid aliud in stomacho non alterabile adhuc communicare potest: verum tutius est, in tali casu a communione abstinere. Certus de commestione, & dubius an

id quod comedit habet rationem cibi, communionem su mere non potest. Tract. 23. Disp. 11. num. 24.

37. Certus de comestione, vel potu, & dubius an fuerit transacta media nox, probabilis est quod communicare non possit. Si plura habeantur Horologia, potest Eucharistiam sumpturus sequi, quod voluerit, dummodo errare non constet. Dubita non aliquid comederit, vel biberit potest Eucharistiam sumere, quia possessio stat pro libertate. Si quis comedit usque ad ultimum horologii ictum ubi media nox fuerit verb. grat. hora 6. &c. adhuc communicare potest, quia omnes ictus sunt moraliter quid unum. Tract. 4. cap. 7. num. 69.

Sumpta Eucharistia decet servare jejunium donec species consumpta sint, & non statim expuere, & maxime si ipsam ex pectore eruatur; & ideo a Sacerdote saltem per quadrantem expectandum erit. nu. 73. In periculo mortis, sive illud sit ex morbo, vulnere, veneno, sive ex sententia iudicis licitum est non jejunio communicare, si communio sine periculo deferri non possit. In morbo tamen periculoso non est scrupulose differenda communio. Succedente novo periculo potest proculdubio viaticum non jejunus accipere; in eodem autem periculo, vel infirmitate licebit saltem singulis septem diebus non jejunio Viaticum sumere. num. 74. 75. 76.

38. Non licet Sacerdoti, non jejunio celebrare ad dandum alteri viaticum constituto in articulo mortis; bene vero ad sumendum sibi Viaticum, si alteri haberi non potest, in quocunque casu mortis sibi imminet; sicut enim non jejunus communionem per modum Viatici recipere potest, sic poterit, si sit Sacerdos ad Viaticum sumendum celebrare. Tract. 4. cap. 7. n. 77. Potest Eucharistia sumi a non jejunio, si probabiliter timeatur incendio absumendam, vel in sacrilegas manus perventuram, nisi statim sumatur. num. 78. Item si grave scandalum, nisi quis celebret, aut Eucharistiam sumat, oritur sit. Similiter si necessitas incumbat Sacrificii per-

sciendi, in casu quo pro speciebus vini sumperit aquam, si statim id advertat; secus si iam ab Altari recesserit: si obeunte post consecrationem celebrante non invenitur Sacerdos jejunus, qui suppleat possit: si post consecrationem unius etiam speciei tantum, recorderet se non esse jejunum, vel post inceptum Canonem: si post ablutioem sumptam, aliquas hostiæ reliquias reperiat, sive in patena, sive in corporali, & adhuc ab Altari non recessit; idemque dicendum de particula hostiæ, quæ sumpta ablutioem remansit in calice, quæ poterit vino iterum, atque iterum infuso sumi, aut digito attrahi: Tandem si quis metu mortis cogatur ad celebrandum non jejunus, dummodo non in contemptum Ecclesiæ, & præceptorum ejus. n. 79. &c.

39. Datur præceptum divinum sumendi Eucharistiam obligans in articulo mortis, & etiam aliquoties in vita, nempe saltem semel in anno omnes adultos. Tract. 4. cap. 8. num. 4. 15. Per communionem susceptam non longe antequam quis incideret in periculum mortis, probabile est satisfecisse huic præcepto divino communicandi in articulo mortis; sed est etiam æque probabile non satisfecisse, & debere iterum communicare per modum Viatici. num. 5.

7. Qui in articulo mortis Eucharistiam sumpsit, si postea per peccatum gratiam amittat, non tenetur ex vi præcepti iterum communicare. num. 9. Qui in articulo mortis non sumpsit viaticum, eo periculo transacto, non tenetur communicare, ut præcepto divino satisfaciatur. num. 10. Tenetur Judex concedere reo tempus communicandi in articulo mortis, quod si reus noluerit potest Judex procedere. num. 11. Tenentur pueri docti capaces, qui nondum Eucharistiam susceperunt illam in articulo mortis Viatico sumere, juxta veriore sententiam. num. 13. Æger in articulo mortis constitutus, cum periculo vomitus communionem recipere non debet, nisi prius experientia fiat cum particula non consecrata. n. 14.

40. Datur etiam præceptum Ecclesiasticum communionis Paschalis, quod extenditur a Dominica Palmarum ad Dominicam in albis inclusive, salva locorum consuetudine. Tract. 4. cap. 8. nu. 17. Qui ex quocunque capite non communicavit in Paschate, tenetur ex præcepto quamprimum potest Eucharistiam sumere. num. 21. Qui prævidet se in Paschate communicare non posse ob impedimentum, tenetur ex præcepto communionem anticipare sumere; & si impedimentum non superveniat, tenebitur etiam in Paschate communicare. Prævidens se infra octavam Paschæ impedimentum fore, tenetur ad communionem infra hebdomadam Sanctam. num. 22. 23. Per sacrilegam communionem non satisficit præcepto communionis. nu. 25. Tenetur quilibet communionem Paschalem sumere in propria Ecclesia, & de manu proprii Pastoris: nomine autem proprii Pastoris veniunt Summus Pontifex in toto orbe, Episcopus in sua Diocesi, & Parochus in sua Parochia. Ex licentia proprii Pastoris, vel ex consuetudine, aut privilegio, alibi, vel ab aliis sumi potest. num. 28. Sacerdotes ubicunque celebrent, præcepto communionis Paschalis satisfaciunt. n. 29.

41. Famuli commensales Religiosorum in Monasteriis, aliisque locis exemptis habitantes, ibi communionem Paschalem sumere possunt pro adimplerione præcepti. Tract. 4. cap. 8. nu. 30. Absentes a proprio domicilio, ita ut commode ad proprios Parochos accedere non possint, a Religiosis, vel aliis pro communionis Paschalis adimplendo præcepto Eucharistiam sumere possunt. num. 31. Qui tempore Paschali in aliena Parochia degunt, si ibi communicent, præcepto satisfaciunt. nu. 32. Incola alicujus particularis Parochiæ, seu Ecclesiæ, qui sine licentia Parochi, vel Episcopi communicavit in Cathedrali non satisficit præcepto Paschalis communionis, Qui in Ecclesia Regularium cum licentia Parochi certo præsumpta, seu moraliter certus, quod Parochus id velit, communionem Paschalem sumpsit, præcepto sa-

tisfecit. num. 33. 34. Prohibitum est iure Ecclesiastico bis in die communionem sumere. Qualibet hora diei licitum est jejunio communicare præciso scandalo. num. 35. 38. Cum antiquus primitivæ Ecclesiæ fervor valde decreverit, hinc est quod modo paucissimis usus communionis quotidianæ, paucis vero plusquam semel in hebdomada permitti debeat. n. 40.

42. Minister Eucharistiæ quoad consecrationem est solus Sacerdos, & etiam quoad potestatem hoc Sacramentum dispensandi, quam habet ex vi Ordinis. Etiam Diaconus hoc Sacramentum ministrare potest ex commissione Summi Pontificis, Episcopi, & etiam Presbyteri, necessitate urgente. Tract. 4. cap. 9. num. 1. 7. &c. Cæteris Diacono inferioribus, aut etiam laicis nullatenus licitum est etiam in casu extremæ necessitatis hoc Sacramentum ministrare probabilis est. n. 10. 11. Cum Christi oves hoc Sacramento pascere pertineat ad Pastores, hinc est quod quicunque sine venia proprii Pastoris, alienis ovis hoc Sacramentum ministrat, graviter peccat; & si sit Religiosus, incurrit etiam excommunicationem Summi Pontificis reservatam; sufficit autem venia rationabiliter præsumpta, nec ulla in dispensante requiritur Episcopi approbatio. num. 12. 13. Urgente necessitate in periculo mortis, & deficiente Parocho potest quicunque Sacerdos Eucharistiam ministrare sine licentia Parochi absentis, aut injuste renuentis. n. 15.

43. Possunt Religiosi ex variis privilegiis quocunque anni tempore, præterquam in die Paschatis, in articulo mortis, vel interveniente prohibitione communionis alicui facta a Prælato, Eucharistiam ministrare in suis Ecclesiis omnibus rite dispositis: Communicantes tamen apud eos in Paschate non satisfaciunt præcepto, sed adhuc tenentur in sua Parochia communicare. Non possunt Religiosi Viaticum ministrare secularibus, nisi si infirmus aliter esset sine Viatico moriturus Tract. 4. cap. 9. num. 17. Possunt tamen non solum famulis commens-

mensalibus, sed etiam hospiti in Monasterio infirmanti Viaticum ministrare. Tract. 18. cap. 3. num. 186. 214. Licetrum est Sacerdoti sibi ipsi communionem ministrare, ut si esset moriturus, & facile ad Tabernaculum accedere posset, nec adesset qui ei praberet, & celebrare non posset; immo probabile est id posse etiam extra casum necessitatis ex sola devotione, præcise scandalo. Potest etiam ex iusta causa, si particula desint, communicatio ministrari pars hostiæ. Tract. 4. cap. 9. num. 18. 19. Non debet Eucharistia sub utraque specie ministrari, sed tantum sub specie panis, & contra facere est peccatum mortale. num. 20. In casu necessitatis Viaticum, potest Eucharistia alius digitis quam pollice, & indice si aliter non possit; ministrari, secluso scandalo, & tempore contagii cocleari argenteo, secluso periculo lapsus in terram, num. 26. 27. In articulo mortis Parochus deficiente tenetur quilibet Sacerdos ex charitate Viaticum ministrare: Parochus vero non solum ex charitate sed etiam ex iustitia tenetur tum in articulo mortis, tum etiam quoties suæ oves rationabiliter, & opportune petunt, hoc Sacramentum ministrare per se, vel per suos ministros, seu coadiutores. Extra periculum mortis probabile est non teneri Parochum tempore pestis ministrare. num. 28. 29. 30.

CAPUT V.

De Sacrificio Missæ.

44. **S**acrificium est oblatio facta Deo per immutationem alicujus rei in signum supremi super omnes res domini, ex legitima institutione. Tract. 5. cap. 1. num. 2. Nullum aliud in lege nova est sacrificium, nisi Eucharistia, quod in se omnes alias Sacrificiorum rationes perfectissime continet. Unum idemque est incrementum Missæ Sacrificium, & cruen-

tum Crucis Sacrificium. num. 3. 4. In sola consecratione utriusque speciei consistit tota essentia Sacrificii, reliquæ vero actiones antecedentes, & subsequentes, vel ad integritatem, vel ad ornamentum pertinent. num. 14. Christus Dominus est offerens præcipuus in hoc Sacrificio, deinde celebrans, & denique omnes fideles non excommunicati: & isti tribus modis denominative, & mediate offerunt. Primo generaliter, cum Sacerdos sit totius Ecclesiæ minister. Secundo specialiter, petendo, & dando stipendium. Tertio assistendo, vel ministrando. cap. 2. num. 3. 6. Pro omnibus fidelibus adultis, non excommunicatis in gratia existentibus, utiliter offertur tam quoad satisfactionem, quam quoad impetrationem: pro non excommunicatis existentibus in peccato mortali, quoad impetrationem tantum. n. 12.

45. Potest Sacerdos nomine proprio pro excommunicatis valide, & licite orare etiam in Missa, sed mentaliter tantum. Peccat graviter qui Missam celebrat pro excommunicatis vitandis nomine Christi, vel etiam nomine proprio: Si vero nomine Ecclesiæ celebret, non solum graviter peccat, sed & invalide offert; eisque nullo modo prodest. Tract. 5. cap. 2. nu. 14. Offerre quoque nequit nomine Ecclesiæ, vel ut minister Christi pro excommunicatis toleratis: poterit tamen offerre pro eorum reductione, & conversione, nomine proprio, & ut persona privata. nu. 16. 17. Pro Paganis, Idololatri, Judæis, Gentilibus, &c. potest Sacerdos Sacrificium offerre quoad impetrationem, ut convertantur, non solum nomine proprio, sed etiam nomine Christi. nu. 19. Pro animabus in Purgatorio detentis Sacrificium Missæ licite offertur, tam ut satisfactorium, quam ut impetratorium, illi licet infallibiliter prodest ex promissione Christi. nu. 23. 24. Pro catechumenis, qui ex propria negligentia sine Baptismo obierunt offerri non potest; neque pro parvulis decedentibus sine Baptismo, & multo minus pro damnatis: pro beatis autem solum quatenus est incrementum.

petratorum honoris, & gloriæ accidentalis offerri valet. n. 25. 26.

46. Missæ sacrificium non remittit immediate, & per se peccatum ad instar sacramenti penitentia, & Baptismi, sed mediate, impetrando auxilia ad actus penitentia; & quidem facilius, & certius pro venialium quam pro mortalium remissione. Tract. 5. cap. 3. nu. 1. 8. 9. 10. Hoc sacrificium quia satisfactorium, habet infallibiliter suum effectum ex opere operato, remittendo immediate penas pro peccatis debitas, tam quoad vivos, quam quoad mortuos, pro quibus offertur. Non confert ex opere operato augmentum gratiæ iustis: potest tamen per hoc sacramentum impetrari auxilium ad actum, quo gratia angeatur. Impetrari etiam possunt per hoc sacramentum dona, nedum spiritalia, sed etiam temporalia: nempe auxilium ad actum penitentia, ad vincendas tentationes, ad perseverandum in gratia, &c. ad impetrandam victoriam, pacem, sanitatem, & fructuum abundantiam, & quatenus hæc ad salutem possunt delerere. n. 11. 13. 15. 18.

47. Propria applicatio, & intentio Sacerdotis necessaria est ut Missæ Sacrificium iis, pro quibus offertur proficit ex opere operato. Tract. 5. cap. 3. num. 22. Sive applicatio a Sacerdote facta sit contra iustitiam, sive contra legem, sive contra superioris præceptum, valida tamen est, nec ab ullo retractari potest: & fructus ex opere operato provenit ei, cui a Sacerdote applicatur, nu. 23. 25. Ut Sacerdos fructuose sacrificet, consultum est ei, ne specialis applicatio uni tantum fiat, sed pluribus; ita quod si ille, vel illi quibus ex iustitia debetur sacrificium, eo non indigeant, substituantur alii; ne ob ejus, vel eorum incapacitatem inapplicatum remaneat. Fructus sacrificii ex opere operato applicari debet ante, vel in ipsa consecratione; quæ peracta non est amplius in ejus potestate applicatio illius, num. 27. 28. Missæ sacrificium est infiniti valoris quantum ad sufficientiam, & in actu primo, licet in actu secundo habeat ef-

fectum finitum secundum quantitatem dispositionis, & devotionis humanæ, nu. 40. Si pro pluribus offeratur, æque prodest singulis ac si pro singulis offerretur: nec tamen hinc inferre licet, posse plura pro unico sacrificio stipendia recipi: stipendium enim pro ministro sustentatione recipitur, non vero pro sacrificii pretio. n. 43. 49.

48. Feria 6. in Parasceve absolute illicitum est celebrare etiam in quocunque Oratorio privato. Tract. 5. cap. 4. nu. 4. Idem dicendum de fer. 5. in cœna Domini, & de Sabbato sancto ex pluribus decretis adductis a Merato. In fer. 6. Majoris hebdomadæ Eucharistia solis infirmis pro viatico ministrari potest: nisi alicubi contraria consuetudo prævaluerit. n. 5. Semel tantum in die celebrare licet, excepto die Nativitatis Domini, nisi necessitas aliud exigat: ut si Parochus duas vel plures habeat Parochias, & non sit qui in singulis celebrare possit: item si alius Parochus sit infirmus, nec adit qui suppleat: Item ad dandum viaticum, si particulae nullæ adsint; & moneatur post sumptionem specierum; nam si moneatur antequam sumat hostiam, debet infirmo dare particulam hostiæ; si vero ablutionem sumpsit amplius celebrare non potest: alii casus qui adducuntur, vel locum non habent, vel consuetudo attendi debet. num. 8. Noctæ Nativitatis Domini omnino prohibitum est post primam Missam, alias duas successive celebrare, & Eucharistiam fidelibus distribuere, prout ex Decr. S.R. C. 7. Decem b. 1641.

49. Missam privatam celebrare non licet, nec ante auroram, nec post meridiem, nisi in casu necessitatis, vel ex speciali Episcopi dispensatione, vel ex consuetudine, aut privilegio: notabiliter autem antepone, vel postponere, nempe ultra dimidiam horam ante auroram, seu ultra duas horas ante ortum Solis, vel ultra horam unam post meridiem est peccatum mortale. Ad dandum viaticum moribundo, statim post mediam noctem, & tribus horis post meridiem celebrare licet. Etiam abique hac

hac necessitate, & absque ullo privilegio, consuetudine receptum est, ut quando Missa solemniter incipit ante meridiem protrahitur etiam usque ad Nonam, id est ad tres horas post meridiem, toto illo tempore possit Missa privata inchoari. In funere Regis, vel Principis potest Missa incipi vel protrahi usque ad quintam, vel sextam post meridiem. Item in collatione Sacrorum Ordinum, si actus Ordinationis ante meridiem incipitur. *Tract. 17. cap. 5. nu. 92. 93.*

50. Ex privilegio Greg. XIII. Societati concessio possunt Regulares celebrare Missam per tres horas ante ortum Solis. Ex privilegio Alex. VI. in propriis Ecclesiis ex rationabili causa post duas horas a media nocte celebrare possunt, quod etiam extenditur ad Sacerdotes in ipsorum Regularium Ecclesiis celebrantes. Possunt etiam Regulares ex privilegio Eugenii IV. iusta de causa itineris, studii, Confessionum, & similia differre celebrationem ad tres horas post meridiem. *Tract. 15. cap. 7. num. 94. 95.* Non est peccatum mortale, etiam absque ulla causa celebrare ante recitationem Matutini; si vero ad sit aliqua rationabilis causa, v.g. commoditas temporis pro celebratione: quia Prælati aliquid jubet, &c. necerit peccatum veniale. Missam autem conventualem, ubi Horæ Canonice in choro persolvuntur, celebrare ante Matutinum, esset regulariter peccatum mortale. *Tract. 5. cap. 4. nu. 45. 46. 48.*

51. Jure ordinario Missa absque necessitate, dispensatione, vel privilegio celebrari non debet nisi in Ecclesia consecrata, aut benedicta; vel in Oratorio ad divinum cultum dedicato, & ab Ordinario designato; & si secus fiat, est peccatum mortale. *Tract. 5. cap. 4. nu. 49.* Necessitatis casus est longa peregrinatio per loca deserta, seu infidelium, ubi non sit Ecclesia: Si populum non capit Ecclesia: in castris, & in navibus. num. 50. 51. In privatis secularium domibus Missam celebrare non licet, sine Sedis Apostolicæ facultate: si

poterit tamen Episcopus ex iusta causa pro una vel altera vice dispensare. nu. 56. 58. Episcopus iter agens potest in quovis loco decenti celebrare cum altari portatili, vel facere quod aliis coram se celebret. num. 60. Poterant olim Regulares ex privilegio Sixti IV. & Urbani V. in quocunque loco decenti super altare portatile celebrare; Item ex privil. Pii IV. possunt in cellis, sive cameris privatis Religiosorum infirmorum etiam contradicente Episcopo sacrum facere. num. 61. 62. Verum post novissima decreta Clem. XI. 15. Dec. 1703. Innoc. XIII. 13. Maji 1723. Bened. XIII. 23. Septembris 1724. minime dicta privilegia subsistunt. Ex privilegio Greg. XIII. Jesuitis concessio, possunt Regulares in domibus, Collegiis, aliisque locis ubi aliqui resident, in Oratorio, vel capellis per Provinciales eorum in prædictis locis ad divinum cultum dantaxat deputatis, Missam, & alia divina officia celebrare, nullius alterius ad id requisita licentia, numero 62.

52. Celebrare in Ecclesia polluta est peccatum mortale, nulla tamen incurritur poena. Si Ecclesie violatio contingat incepta Missa ante Canonem, celebrans vel debet eam omittere, vel expectare reconciliationem: si vero post inceptum Canonem violeat, debet Missam prosequi, poterit etiam ante reconciliationem in ea celebrari, si populus in die festo non possit aliam Missam audire, obtemperat ab Episcopo licentia, & etiam sine tali licentia, si non sit facilis recursus ad Episcopum. *Tract. 5. cap. 4. nu. 64.* Si violeat Ecclesia consecrata, ab Episcopo tantum, & non ab alio simplici Sacerdote, nisi de Summi Pontificis concessione, reconciliari potest. Possunt tamen Prælati Regulares ex concessione Leonis X. suas Ecclesias quacunque ex causa violatas reconciliare, aqua per Episcopum benedicta, quam & ipsi benedicere possunt, si Episcopus per duas dietas, id est per 40. Italica miliaria distet. num. 65. Si Ecclesia sit tantum benedicta, potest per quem-

quemcunque simplicem Sacerdotem prout in Rituali Romano reconciliari aqua a se benedicta. nu. 66.

53. Polluitur Ecclesia quinque modis, si tamen detur notorietas facti; aliis non censetur polluta etiam respectu eorum, qui factum quomodolibet sciunt. Primo per homicidium voluntarium mortaliter malum, seu injuriosum in Ecclesia perpetratum; etiam si mors extra Ecclesiam sequatur. Quare non polluitur per homicidium ob defensionem, cum moderamine inculpate tutelæ; nec per homicidium casuale, vel factum ab amente, vel quod aliunde a mortali excusatur; nec si mors contingat in Ecclesia ob vulnus extra Ecclesiam inflictum; nec si aliquis in Ecclesia exilens igneo globulo occidat extra existentem; nec si ense, fuste, baculo quis alium percussit, sine sanguinis effusione, si læsio non sit mortalis; nec si homicidium fiat supra tectum, in cameris Ecclesie annexis, in Campanili, Sacristia: bene vero si ex vulnere in Ecclesia inflicto, etiam sine sanguinis effusione mors extra Ecclesiam sequatur; & etiam ex homicidio intra Ecclesiam facto ab existente extra ipsam; & etiam per suspensum aliam iustum in Ecclesia factum: secus per sententiam de suspensio a Iudice in Ecclesia latam. n. 67. 68.

54. Secundo polluitur Ecclesia per injuriosam humani sanguinis effusionem, ita tamen ut vulnus intra Ecclesiam inflictum sit, sive sanguis intra, sive extra effundatur, & debet percussio esse culpa mortalis; nec sufficiunt pauca guttæ, sed debet effusio esse in notabili quantitate. Si sanguinis effusio fiat in loco subter Ecclesiam ad celebrandam Missam, vel ad sepeliendos mortuos deputato, polluta censetur Ecclesia: secus si fiat in cameris, Sacristia, turri, super tectum, vel in caverna, aut crypta sub Ecclesia. *Tract. 5. cap. 4. nu. 69.* Tertio polluitur Ecclesia humani seminis effusione mortaliter peccaminosa, sive sit per voluntariam pollutionem, sive per copulam carnalem cum qualibet persona etiam infideli. Secus per

copulam conjugalem in casu necessitatis diu commorandi in Ecclesia, vel per copulam, vel pollutionem ab amente habitam. Seminis autem effusio debet esse notabilis. Quarto polluitur Ecclesia si in ea sepeliatur excommunicatus vitandus. Quinto tandem polluitur si in ea sepeliatur Paganus, aut quilibet infidelis, sive puer non baptizatus, exceptis qui in utero matris sunt, & cum ea sepeliuntur: & in tali casu sepultura sufficit factum, licet culpa non adsit. n. 70. 71. 72.

55. Ecclesia execrata non est apta, ut in ea celebretur: censetur autem execrata cum amittit consecrationem, vel quia parietes majori ex parte diruti sunt, vel omnis crux, vel ejus major pars decidit, vel ablata fuit: secus si parietum major pars destruat, & reparetur, etiam si successive tota reedificetur. Execrata Ecclesia, non censetur execrata altaria; nec execrato altari, censetur execrata Ecclesia. Polluta tamen Ecclesia, omnia altaria polluta censentur, & polluto uno altari omnis Ecclesia polluitur. *Tract. 5. cap. 4. nu. 74. 75. 76.* Sine altari lapideo consecrato, celebrare gravissimum peccatum est. n. 77. Duplex est altare, aliud fixum, aliud mobile. Fixum dicitur quod in Ecclesia fixum est; & ut ibi firmiter maneat, tota mensa uno lapide conflans consecratur. Mobile, seu portatile est, quod consecratur, ut de loco in locum portari possit. Si ita frangatur ut in parte integra non possit consistere calix cum patena, consecrationem amittit. Si vero major pars calicem cum patena capere possit, consecrationem non amittit; bene vero pars minor adherens majori, quia lapis consecratus unus esse debet. nu. 78. 79. 81.

56. Ad Missæ celebrationem tres tobaleæ lineæ benedictæ super altare esse debent, aut saltem duæ, superiore videlicet extensa, inferiore duplicata. Item corporale lineum benedictum, sine quo mortale esset celebrare, quod benedictionem non amittit ex eo quod lavetur, aut reficiatur. *Tract. 5. cap. 4.*

nu. 82. 83. 84. Requiritur etiam purificatorium lineum, non tamen necessario benedictum; nam nec huius, nec veli, aut burse extat propria benedictio. n. 85. Requiritur præterea duplex candela cerea accensa: in necessitate autem, præcisio scandalo sufficit una ex sebo, vel etiam lucerna olei. Sine omni autem lumine celebrare, esset peccatum mortale. Si incepta Missa ante consecrationem extingueretur omne lumen, nec aliud inveniri posset, Missa esset relinquenda: nec unquam etiam pro fumendo, vel dando viatico, licet sine altari, sine vestibus sacris, vel saltem præcipuis earum, aut sine lumine celebrare. n. 86. Insuper requiritur Crux in altari; non esset tamen mortale peccatum sine ea celebrare. n. 88. Requiritur quoque calix cuius saltem cuppa sit aurea, vel argentea, & patena; debet autem cuppa, & patena superior pars esse inaurata juxta rubricam, quæ tamen non obligat sub mortali, si sint ex argenteo. Debent autem ab Episcopo consecrari, vel ab alio facultatem habente. Non amittit calix argenteus consecrationem, amissa inauratione; at si denuo inauraretur, novam exigit consecrationem in communione sententia. n. 89. 90.

97. Ultimo requiruntur vestes sacræ benedictæ ab Episcopo, vel alio facultatem habente, sine quibus mortale esset celebrare. In casu necessitatis posset Sacerdos uti alia stola pro manipulo, aut cingulo, aut stola loco, oblongo manipulo. Probabile videtur, in casu necessitatis absque stola, aut manipulo, vel cingulo licere celebrare. Probabilis est, Sacerdotem extra Missam communicantem sine stola non peccare mortaliter. Tract. 5. cap. 4. n. 91. 92. 93. Vestes sacræ benedictionem non amittunt, si non ita dissolvantur, ut vel formam perdant, vel ad suum usum aptæ, non sint; nec si attritis pars aliqua assuatur, quia accessorium sequitur principale; sicuti si cinguli parti adhuc aptæ ad cingendum altera annexatur. nu. 94. Omissio orationum dum Sacerdos se induit, aut etiam, quæ pro gratiarum

actione assignantur est ad summum veniale. nu. 95. Calix & patena non remanent consecrata ex eo quod alius bona fide in illis celebraverit: nec similiter vestes remanent benedictæ. num. 96. Pyxis simplici benedictione benedicenda est ab eo qui & cætera ornamenta benedicere potest. nu. 99. Requiritur sub culpa gravi Minister intersvens, qui debet esse vir; femina autem nunquam ad altare ministrare potest. Missa incepta si minister abeat, & expectatus non veniat, eam solus profecti potest Sacerdos. nu. 101. Missa detecto capite celebranda est: ob infirmitatem vero poterit in hoc summus Pontifex dispensare. n. 102.

98. Sacrificium mutilum, sive essentialiter sive integraliter directæ, & ex proposito facere nunquam licet, etiam ob vitandam mortem. Posset tamen celebrans, ingruentibus hostibus Fidei, terremotu, vel alio casu simili, in quo ad consecrandum calicem sine evidenti periculo mortis pervenire non valeret, hostiam consecratam statim sumere, vel secum deferre; quia hoc non est sacrificium mutilum directe facere, sed complementum omittere. Tract. 5. cap. 4. n. 103. Iustæ causæ Missam abruptam, seu relinquendam, nondum incepto canone sunt: si Sacerdos recorderetur, se non esse jejuniatum; vel excommunicatum esse, aut irregularem; quinimmo secluso scandalo, & gravi nota, ad hoc non tenetur: si superveniat interdictum, seu cessatio a divinis, nec habeat privilegium celebrandi januis clausis: si superveniat excommunicatus denunciatus, qui expelli nequeat, potes, immo & teneris Missam deserre: si superveniat gravis morbus, vel gravis corporis necessitas, quam sustinere nequeas, poteris Sacrificium inceptum, etiam post consecrationem interrumpere, & morbo, vel necessitate cessante, redire ad complendum: quod si impossibile sit, & consecratio sit facta, debet alius Sacerdos jejunius, vel eo deficiente non jejunius, complere. num. 105. 106. 107. Si ante consecrationem deficiat, alius jejunius

po-

potest complere, sed non tenetur. nu. 108.

99. Potest etiam Sacrificium interrumpi ob necessitatem baptizandi puerum in mortis articulo constitutum, si per alium baptizari nequeat, quam per celebrantem; sed postea debet statim Sacrificium profecti. Ob adventum Ducis, Episcopi, vel integræ Processionis, quos decet Missam audire, potest si nondum facta sit oblatio, Missa iterum incipi. Tract. 5. cap. 4. nu. 107. 111. Privatas precationes ex propria devotione secreto Missæ interfereere est peccatum veniale. nu. 113. Secluso etiam scandalo, & contemptu Epistolæ, vel Evangelium omittere in Missa mortale est: excusaretur tamen a mortali si omitteret privatim, quando Missam canit cum Ministris. num. 116. 117. Unum vel alterum nomen alicujus Sancti in canone omittere, mortale non est; sicut & omittere, quæ in canone adduntur in Oclava Paschæ, &c. num. 118. 119. Omittere mixtionem aquæ cum vino, fractionem hostiæ, vel immisionem particula in calicem est peccatum mortale. nu. 120. Nihil debet celebrans repetere ex eo præcisio quod non recorderetur se dixisse; quod & in recitatione Officii observandum est. Si vero probabiliter id putet, seu dubitet, & jam aliquantum progressus sit, si ea non sint de necessitate Sacramenti, minime regridiatur sed procedat; si vero sint de necessitate Sacramenti, nempe forma consecrationis, eam iterum saltem sub conditione repetat, & cætera per ordinem profectur. num. 122. 123.

60. Obligatus titulo stipendii ad celebrandam Missam de defunctis, vel votivam, etiam si die non occurrat duplex, vel Dominica, adhuc satisfacit celebrando Missam de festo occurrente, excepto casu quo petatur Missa privilegiata pro defunctis. Tract. 5. cap. 4. num. 124. 126. Defectus accidentales non tenetur regulariter Sacerdos supplere, si aliquantum progressus sit, nisi forte appositus esset fermentatus pro azymo, aut facta non esset admixtio aquæ; talis

enim defectus si advertatur ante consecrationem, omnino supplendus est: Si vinum sit aliquantum acidum, vel hostia non integra, & advertatur ante oblationem, mutari debet; secus si post oblationem. nu. 128. Defectus substantiales omnino supplendi sunt: ut si Sacerdos non protulit formam consecrationis; aut intentionem non habuit consecrandi; aut si hostia non erat triticea: vel apposita fuit aqua pro vino. Quando defectus fuit in consecratione hostiæ, debet utraque species consecrari, ut servetur ordo in consecratione specierum. Si apposita fuit aqua pro vino, sufficit, etiam si celebratur coram pluribus ad evitandum scandalum, post ipsius aquæ summionem; (quam ex ore evomere non debet, etiam si ante deglutionem id advertat,) vinum apponere cum aqua, illudque facta mentali oblatione consecrare, incipiendo ab illis verbis: *simili modo*, &c. & statim sumere. n. 130.

61. Missæ stipendium non datur in pretium rei spiritualis, sed in sustentationem ministri, sive sit pauper, sive dives. Tract. 5. cap. 5. n. 1. 2. Illa pars sustentationis accipi potest, & concetur iustum stipendium, quæ lege Pontificia, vel Episcopali, aut consuetudine taxata est. n. 5. Omnino illicitum est plura stipendia pro unica Missa recipere; sive unum recipiatur pro Missæ fructu, alterum pro applicatione indulgentiæ altaris privilegiati: sive unum pro fructu Missæ debito Missam petenti, alterum pro fructu specialissimo debito celebranti. Vide prop. 8. 9. 10. damnatas ab Alex. VII. Non potest Sacerdos, etiam si pauper sit, ultra taxatum stipendium aliquid exigere, ratione paupertatis, & exigendo peccat contra iustitiam, & ad restitutionem tenetur. Non licet Sacerdoti, qui Missam celebrandam suscipit cum certa elemosyna, eandem Missam alteri committere, retenta sibi parte stipendii. Tract. 15. cap. 7. num. 101. 102. 116. 128.

62. Non prohibetur Ecclesiarum administratoribus retinere aliquam portionem

elemosinarum, pro manutentione Ecclesiarum, altarium, paramentorum, inventurum, &c. si Ecclesia non habeat reditus, quos in his infumere possit. Licitum est beneficiariis, & Capellanis per alium celebrantibus tribuere illis elemosynam congruam de more Civitatis, licet beneficium sit pinguis; nisi in ejus fundatione aliud statuat. Collector elemosynas ex officio colligens, & distribuens pro Missis, sive Clericus sive laicus sit, potest pro munere suo partem assignatam, vel alias justam sibi retinere. Si Sacerdoti per alium celebranti omnino sponte, libere, & scienter donetur, seu remittatur stipendii pars, poterit ille retinere, sicut poterit retinere totum, si Missam pro eo alter gratis celebret. Si quis intuitu amicitiae daret Sacerdoti duplicatum stipendium, poterit recipiens per alterum celebrare dato consueto stipendio. Tract. 15. cap. 7. num. 134. 135.

63. Idem Sacrificium, quod pro uno applicatur ex justitia, ratione stipendii, potest pro aliis ex charitate, & liberalitate, vel pro obligatione, quae non sit ex contractu oneroso, applicari. Quare pro aliquibus necessitatibus, & simul pro dante elemosynam poterit Sacerdos offerre; solum enim prohibuit Missam unam dicere pro pluribus obligationibus ex stipendio, seu contractu oneroso. Tract. 15. cap. 7. num. 129. 130. Per decretum Urbani VIII. revocata sunt omnia privilegia satisfaciendi plurium Missarum oneribus certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, vel aliquibus collectis, seu orationibus. Prohibita sunt Episcopis in Dioecesana Synodo, & Generalibus in suis capitulis, vel alias quovis modo reductiones Missarum; sed pro his recurrendum est ad Sedem Apostolicam. num. 101. ibid. Capellani quibus injunctum est tot Missas singulis hebdomadis, aut singulis mensibus celebrare, poterunt nisi id a fundatore prohibeatur, celebrationem anticipare. Possunt celebrationem earum Missarum anticipare; quas scio mihi fore committendas: pro obligationibus

autem incertis, vel indeterminatis, v.g. juxta intentionem ejus quem Deus scit mihi daturum elemosynam, illicitum est celebrare, & deinde elemosynam accipere: nec etiam licet Missae applicationem suspendere, donec stipendium recipiatur. Pro obligatione celebrandi summo mane, vel prope meridiem, vel in tali, aut tali loco, potest majus stipendium accipi ratione oneris. nu. 119. 121. 123.

64. Sacerdoti non licet a diversis plura stipendia minora justo recipienti omnibus satisfacere tot Missis tantum, quae correspondent justo stipendio, & tenetur ad restitutionem. Tract. 5. cap. 5. nu. 8. Pro Missa festiva non potest accipi duplicatum stipendium. nu. 9. Sacerdos, qui ex fundatione capellae, vel alio titulo est obligatus ad celebrandum in hac Ecclesia, vel in hoc Altari peccat mortaliter, si absque justa, & legitima causa, v. gr. violationis Ecclesiae inundationis, &c. alibi saepius celebrat; vel nisi Episcopus ex justa causa dispensaverit. num. 17. 18. 19. Quando Sacerdos ratione beneficii, praebendae, Capellaniae, &c. solum est obligatus celebrare in tali loco, Ecclesia, vel capella, vel tali die pro cultu Ecclesiae, commoditate populi, &c. relicta expressae sacrificii pro alio applicandi libertate, tunc potest pro eo stipendium accipere ab illo; cui applicatur. n. 25.

65. Qui ex fundatione tenetur celebrare certis hebdomadae diebus v. g. feria 2. Sabbato, &c. ex specialibus motivis hujus designationis, non satisfacit aliis diebus celebrando: non erit peccatum mortale, nisi frequenter, absque justa causa fiat. Qui tenetur ter, quaterve in hebdomada celebrare, potest quotunque die voluerit intra illam hebdomadam celebrare, nisi aliud constet de mente fundatoris. Tract. 5. cap. 5. num. 30. 31. Capellanus, aut beneficiarius simplex potest per alium celebrare, nisi fundator hoc expresse prohibeat. nu. 33. Capellanus aegrotans non tenetur supplere, & celebrare per alium, etiamsi infirmitas ad mensum, vel juxta

ta alios ad duos menses protrahatur; nisi aliud in fundatione expresse, vel tacite statuat. num. 34. 35. Capellanus obligatus quotidie celebrare, potest quolibet anno quater, vel sexies pro seipso celebrare, vel pro patris, matrisve aut charissimi animae. Si electa fuit persona quae quotidie celebret, poterit qui electus est semel in hebdomada, majoris honestatis causa, Missam omittere, non tamen pro alio celebrare accepto stipendio. At si in fundatione dicatur: Volo ut in tali Ecclesia, vel Altari quotidie celebretur, ea omisso non licet. num. 36. 37. Sacerdos qui promisit Missam recepto stipendio, si eam non celebret, & stipendium sit ex se materia gravis, mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur. n. 39.

66. Quilibet Sacerdos, ratione muneris Sacerdotalis praefite tenetur sub gravi culpa aliquoties celebrare, scilicet in Nativitate: Paschate, & Pentecoste, necnon in Assumptione B. V. & in festo omnium Sanctorum, vel saltem semel in quolibet trimestri: Religiosi vero saltem semel in mense, praefito justo impedimento. Tract. 5. cap. 5. nu. 43. 44. Episcopi, & Praelati Cathedralium, Collegiarum, & Conventualium curare tenentur, ut in praedictis Ecclesiis saltem unum sacrum quotidie celebretur; possunt tamen celebrantes illud cui voluerint, applicare: & si absque legitima causa id omitti permittere, etiam una, vel altera vice tantum, ubi consuetudine celebratio quotidiana firmata est, mortaliter peccant. nu. 45. Frequentius tenetur Parochus celebrare, quam populus Missam audire. Ex vi juris communis praefite, (nisi aliud consuetudine, aut peculiari, obligatione, vel statuto praescriptum sit,) tenetur Parochus ad celebrandum pro populo saltem diebus Dominicis, & praecipuis solemnitatibus Domini: nec potest juxta communem sententiam, & ad mentem Urbani VIII. pro illis sacrificiis slipem accipere. num. 52. 53. 54. Peccat mortaliter Sacerdos diu differens offerre, pro quibus est obligatus; & tenetur ad

restitutionem, si v. gr. petita Missa pro salute graviter aegrotantis, illam celebravit postquam mortuus est. Si vero celeritas non petatur, ad unum vel duos menses differre licitum erit, nisi elemosynam tribuens majus tempus concedat. n. 55. 56. 57.

67. Non tenentur Religiosi praefito scandalo, aut particulari statuto diebus festivis sub mortali canere Missam. Tract. 15. cap. 7. nu. 87. Non tenentur quotidie celebrare, neque secundum intentionem Praelati Missam applicare, nisi juxta suarum legum praescriptum. Iis diebus quibus pro Conventa celebrare non tenentur, possunt absque laesione voti paupertatis pro aliis etiam extraneis offerre, etiamsi sit pro quibus celebrant, stipendium recipiant. Religiosi omittens applicare Missas ad quas ex suarum legum praescripto tenentur, ut sunt Missae pro defunctis Ordinis, ut sunt Missae pro defunctis Ordinis, quae absque stipendio celebrantur, valde quidem reprehensibilis est, sed non peccat mortaliter. n. 88. Si Religiosus applicet Missam contra applicationem, & voluntatem Praelati; peccat quidem graviter, vel leviter juxta obligationem quam habet, sed valet ejus applicatio, non vero applicatio Praelati: tenetur tamen supplere, si illa applicatio debita erat ex justitia vel legato. nu. 89. Pro applicatione Missae sufficit intentio habitualis, in qua quis postquam habuit voluntatem hesternam die applicandi ex tunc sacrificium pro aliquo, in ea perseverat, quam ante obligationem non retraxerat: esto quod talis voluntas nec virtualiter perseveret. n. 91.